הגבול

שער הדמעות

שער מנדלבאום ראה סבל רב, מאז החל משמש מעבר מן העיר העתיקה שבחלק הירדני של ירושלים לבירת מדינת ישראל. לא לשווא כונה המעבר, בפי תושבי נצרת והגליל המערבי, „שער הדמעות".

מדי שנה נוהגים אלפי ערבים, נוצרים ומוסלמים, לעלות לירושלים בחג המולד כדי לחצות את שער הדמעות לעבר ירדן, ואילו המוסלמים מצטרפים אליהם בחג ה־נוצרי — כדי שיינתן להם לחזות בפני קרוביהם העומדים במרחק מספר מטרים, מעבר לגבול.

בהזדמנות זו נענו שלטונות ירדן, מפעם לפעם, לתחנוני המשפחות, הסכימו לתת לכמה מהן להפגש ל־15־30 דקות. אך מאות אנשים אחרים נאלצו להסתפק בכך שיחזו בפני קרוביהם מרחוק, בצעקם בקול רב לעבר גדר התיל: „מוחמד... חסין... איפה אתה? אבא, אני כאן..."

הטלביזיה הכריעה. בחג המולד של שנת 1960 חזר וגישנה מחזה זה. ישישים, נשים וילדים, גברים צעירים ונערות הגיעו לגבול ישראל־ירדן בתקוה שיינתן להם לפגוש בבני משפחתם למספר דקות.

כמו בכל שנה אירעו מהזות מזעזעים. אשה ישישה נשקה את נעליו של איש משמר הגבול. חיילי המישמרות הישראלית והירדנית לא יכלו להתיר את המגע [illegible]. אך החוק הוא חוק. ולמוסלמים אסור לחצות את הגבול — ולו לרבע שעה.

אשתקד ניתנה למאות מוסלמים ההזדמנות לחבק את [illegible] לא הייתה [illegible] אנושית בצורת [illegible] הבשים. סיבת [illegible] של [illegible] אמריקאית, שבאה [illegible] את [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] הבטחון.

אך לא בכל שנה [illegible] קמו לגבות [illegible] מוסלמית [illegible] לרשיון [illegible] המ [illegible]

רבות [illegible] לא התהלכו [illegible] ושין — [illegible] הן לא [illegible] את קרוביהם [illegible] המימשל [illegible]

סיפר אחד המוחרבים: „[illegible] [illegible] איננה. [illegible] לי [illegible] [illegible]

„[illegible] או לא — [illegible] רק הם [illegible] נגמר. אז צעקתי: [illegible] אחוי כך הדרגה. כל אחד לצור של גדר התיל."

הממשל הצבאי

התובע בדרח

ממשלת ישראל רואה בדרוזים המתגוררים בישראל לאום נפרד. רבים מן הדרוזים עצמם אינם שותפים לדעה זו. אחד מהם היה המשורר הדרוזי (22) סמיח אל־קאסם, שסירב להתיצב לשרות־חובה בצה"ל,* פנה אל נשיא המדינה, הציע לוותר על זכויותיו האזרחיות „בתנאי שלא אצטרך ללחום נגד אחי ללאום הערביים."

סמיח נעצר על־ידי המשטרה הצבאית, הוכרח להתיצב. שלטונות צה"ל נתנו לו משרה נוחה — כמורה לעברית לחיילים הדרוזיים. אולם התנהגותו נשארה ללא השפעה. התהליך נמשך.

לפני מספר שבועות חצה דרוזי אחר, חייל משוחרר, את הגבול, הסגיר עצמו לחיילים הדרוזיים המשרתים בעזה. עתונות קאהיר פירסמה בהרחבה את סיפוריו. הדרוזי, תושב שפרעם לשעבר, אף שידר בראדיו קאהיר, שימש בנשק תעמולתי מעולה בידי רע"ם.

אמר הצעיר, בין השאר: „אם כי דורשים מן הדרוזים לראות את עצמם כלאום נפרד מהעם הערבי — דבר שאין הם חפצים בו

(המשך בעמוד 10)

* החל על דרוזים, אך לא על ערבים.

האיש שלנו בהאבאנה

במאמרו האחרון מדווח ראש המערכת על אוייבי קאסטרו

פלישה בכל רגע!

„ארצות־הברית מתכוננת לפלוש לקובה בכל רגע," הודיעה ממשלת קובה לפני שבוע ודרשה את כינוס מועצת הבטחון לישיבה דחופה. אך התכנסה המועצה, הודיעה ממשלת ארצות־הברית על ניתוק יחסיה הדיפלומטיים עם קובה. העתונות האמריקאית, מצידה, הבליטה ידיעות שונות, אשר כולן הצביעו על ההכנות הנעשות במקומות שונים לקראת פלישה לקובה. באחת מידיעות אלה סופר על שדה תעופה שהוקם בגואטמלה שכנתה של קובה. במקום זה היה קיים שדה תעופה קטן, אשר שימש את מטוסי הריסוס של חברת מטעים אמריקאית. לפתע ניתנה הוראה לחברה לפנות את השדה תוך שמונה שעות, וכעבור ימים אחדים הוחל בבניית שדה תעופה גדול, המסוגל לשמש למטוסי־קרב סילוניים. השדה הושלם תוך חודש ימים, במחיר של מיליון דולאר. כיום חונים בו מספר מטוסי תובלה גדולים, ואילו מסביבו, במטעים הסמוכים, מתאמנים חיילים לפלישה. וואשינגטון לא הגיבה על הידיעה, אך בכל העתונים שמסרו אותה לא נותר ספק, כי המימון והמאמנים נתרמו על־ידי ארצות־הברית. במאמרו השלישי, מדווח ראש מערכת „העולם הזה" על פגישתו עם קובאים גולים ועל ההכנות לפלישה לקובה.

מאת **שלום כהן**

לרגע **השתררה דממה** באולם המ־הודר. הקובאים ואורחיהם מתריכר ארצות הפנו את מבטם לעבר הגבר הצעיר, שנכנס דרך שער הארמון המולאם. [illegible] כיניס, רוסים, אלג'ירים. כל אחד [illegible] אלה, בובית עצמי ובזכות ארצו, [illegible] מעניינת. אבל בעיניהם היה [illegible] של פידל.

ראול הוא בעל מיבנה [illegible], פנים מהו־דדות וזקן דליל. הוא היה עם אחיו פידל מן היום הראשון, כאשר ירד למחתרת. אחרי נצחון המהפכה נשא אשה צעירה, חברה לנשק מן הסיירה מאסטרה, וכבר הספיק לייצג את ארצו בכל רחבי העולם, כשליח מיוחד. עתה בא להשתתף במסיבה שערכה הממשלה הקובאית למשלחת של אלג'יריה החופשית.

ניגשתי לראול קסטרו, ואחרי כמה משפטי התחדעות שאלתי אותו: „מה דעתך על הקונטר־רבולוציונרים — מתנגדי המשטר שלכם, המכריזים על התקפה קרובה?"

הוא לא חיכה אפילו שהשאלה תתורגם במלואה, פרץ מיד בצחוק. „אנחנו לא נבהלים מהם," השיב.

„בכל זאת," המשכתי, „הרי אתם עצמכם הבסתם את באטיסטה עם 90 איש..."

„הו, אמיגו, זה עניין אחר. אז נלחמנו רק בבאטיסטה. כיום הקונטר־רבולוציונרים יצטרכו ללחום לא רק בממשלה, אף בצבא השכיר של השלטון. הם יצטרכו ללחום בעם הקובאי כולו. לכך אין להם כוח."

„אפילו אם תבוא פלישה של קובאים מעבר לים?"

ראול השתתק לרגע. אחר המשיך בדיבור מהיר: „שמע, אמיגו. הקבוצה הקטנה ההיא לא תצליח לעשות שום דבר. להצניח קצת נשק מעל להרים? כן. לשלוח סירה או שתיים של מתאבדים? כן. אבל לפלוש, בפעולה צבאית רצינית? לעולם לא... בעצם, למה לי סתם לדבר? אתה חוזר מכאן לאמריקה, נכון? ובכן, עצתי לך שתתעכב במיאמי. זהו מרכז הבוגדים שברחו מקובה. שם הבסיס שלהם. לך אליהם וראה בעצמך עם מי יש לנו עניין. יש שם לא קבוצה אחת — מאה קבוצות יש. מה־גאנגסטרים הארורים של באטיסטה ועד ל־פוליטיקאים החיים בעולם של אתמול, שמצאו כמה תמימים שיאמינו לפראזות שלהם. הם לא יתאחדו לעולם. הו לא. אפילו עם הכסף והנשק של היאנקים, אפילו עם ספינות הפלישה של הצי האמריקאי. הם לעולם לא יתאחדו. ובלי להתאחד, לא יוכלו לפעול נגדנו. עברו הימים שמאה בחורים בספינת טיולים קטנה יכולים להשתלט על קובה..."

★ ★ ★

ברבודו אנטי־קומוניסט

שמעתי **בקולו** של ראול. ירדתי ב־מיאמי, עיר השעשועים, היושבת על קצה הדרום־מזרחי של ארצות־הברית, מלאה מבקרים מכל רחבי היבשת. בתי המלון המפוארים, שהקסן והצנוע ביניהם יכול להתחרות עם מלון דן או אכדיה, מצפה השנה לפרוספריטי בלתי־רגיל. מאות אלפי התיירים, שהיו רגילים לנהור מדי חורף להבאנה הסמוכה, יבואו השנה למיאמי, כדי להשאיר בה 100 מיליון דולאר מרשרשים.

לא היה כל קושי למצוא פליט קובאי. כמעט אי־אפשר להסתובב חמש דקות ב־מיאמי מבלי להתקל במישהו, שזה עתה בא מקובה. ביקשתי מאחד מהם להדריך אותי בסבך הארגונים שלהם. הוא יעץ לי לפנות אל החזית המהפכנית הלאומית. „זה הארגון הרציני ביותר," הבטיח.

החזית המהפכנית יושבת בבית חד־קומתי, באחד מרחובותיה הראשיים של מיאמי. בכניסה תלוי שלט שלא השאיר כל ספק כי האנשים היושבים כאן דוגלים בהי־פוך [illegible] של מה שאנשי קאסטרו דוג־לים בו. כי [illegible] שבכל רחבי קובה אפשר לראות את הכרוזה: „קובה סי, יאנקי נו!" מכריז כאן השלט שעל הקיר: „קיבה סי, רוסיה נו!" או: „קיבה סי, יאנקו סי!"

[illegible] קיבל את פני. זהו גבר [illegible], נמרץ, בן [illegible]. תומאס ואסקס קאסא־נובה היה פעם בארבודו. הוא נלחם עם אנשי קאסטרו, בסיירה אסקמברייי. להוכחת [illegible] פשט בתנועה מהירה את חולצתו [illegible] את גבו, שהיה מכוסה צלקות מלמע־לה ועד למטה. „זאת מזכרת מבאטיסטה," אמר.

מדוע, אם יכן, הגיע למיאמי? נאנח תומס: „זה הכל בגלל כרטיס קטן." והוא הציג כרטיס־חבר של גוף הקורא לעצמו קונפדרציה בינאמריקאית להגנה על היבשת — ארגון אנטי־קומוניסטי, הנתמך כיום על־ידי כל ממשלות אמריקה הלאטינית. בקונגרס הרביעי של ארגון זה, שנערך ב־גואטמלה, נבחר תומאס ואסקס כמשקיף אנטי־קומוניסטי בקובה. היה זה עוד בימי באטיסטה, ותומאס לא חשב שיש סתירה כלשהי בין היותו אנטי־קומוניסט לבין היותו בארבודו.

★ ★ ★

חבלה בחיל־האויר

אחרי **נצחון המהפכה,** הועבר תו־מאס למטה חיל־האויר הקובאי, בדרגת סגן. „פתאום," סיפר לי, „הופיעו יום אחד שני חיילים במשרדי. הם הודיעו לי שיש בידיהם פקודה לעצור אותי. הם לא ידעו מדוע. אבל אני ידעתי שזה בגלל התעודה הקטנה שלי. הבולשת של קאסטרו מצאה כנראה העתק."

תומאס לא סיפר זאת, אבל כאשר ביקרתי במטה חיל־האויר של קובה, וסיירתי בשדה־התעופה הצבאי שליד הבאנה, ראיתי בצד המסלול שלושה שלדים של מטוסי סילון. „של באטיסטה?" שאלתי את מלוי. הוא היסס דקה ארוכה ולבסוף ענה: „לא, שלנו. חיבלו בהם."

„מי?" שאלתי.

„מפקד חיל־האויר שלנו."

מסתבר כי מפקד חיל־האויר, קולונל לאנס, איש קאסטרו נאמן, בגד בו בהיותו

המלחמה בהרים בין מורדים אנטי־פידליסטיים לבין כוחות המיליציה, מתנהלת מזה חודשים. מספר המורדים קטן ונשקם מוצנח על־ידי מטוסים „מן הצפון". תמונה זו לקוחה מתוך סרט קובאי על מלחמת הבארבודוס בהרי סיירה מאסטרה, והיא מראה אחד מחיילי קאסטרו שנפצע בשעת קרב.